

Lip 25 1891

FAMILIA

FÓIE BELETRISTICA SI SOCIALA

ILUSTRATA

TOTODATA

ORGANUL PUBLICATIUNILOR «SOCIETATI PENTRU FOND DE TEATRU ROMAN»

PROPRIETAR, REDACTOR ȘI EDITOR:

IOSIF VULCAN.

ANUL XXVII. — 1891.

Bibl. Univ. Cluj.
Nr. 890. 1032.

Sibiu
T. 504.

ORADEA-MARE, 1891.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LANG.

CUPRINSUL.

I.

Portrete și ilustrațiuni.

	Pag.
1. Andalusiana	5
2. Șahul Persiei	17
3. Dumineca iérna	28. 29
4. Iérna in Norvegia	40. 41
5. Băiatul in scaun	53
6. Epaminonda Bucevschi	61
7. Pe gânduri	65
8. Zebra curagiósă	77
9. Scrisórea mamei	88. 89
10. Suriórele	101
11. Mititeii	109
12. Compositorul și láutarii	121
13. La pândă	132. 133
14. La móră	145
15. Nani, nani, copilaș	157
16. Simeon ajută lui Christos să ducă crucea	169
17. Gondola lin pluteșce	184
18. Oglinda codrilor	185
19. Pe malul apei	196
20. Theodora	208
21. Ion C. Brătianu	218
22. Vénătórea reușită	221
23. Natalia exregina Serbiei	229
24. Belgrad	233
25. Tudor cav. de Flondor	241
26. Bucuriile primăverii	245
27. Mareșalul Moltke	257
28. Biserica Dómna Balașa in București	265
29. Regina noptii	269
30. Micul recrut	281
31. Catastrofa dela Mönchenstein	293
32. Mihail Cogálniceanu	301
33. Velociped pe apă	305
34. Statua lui Eliade in București	313
35. Țigancă vrăjitóre	317
36. Fiume	329
37. Casino la Nizza	341
38. Statua lui Mihaiu Vitézul in București	349
39. Alesandru Dumas acasă	353
40. O boerésă rusă	365
41. Cum se face majolica	377
42. Ateneul român in București	385
43. Despărțirea	389
44. Primul amor	401
45. Tapirul	413
46. Lascar Catargiu	421
47. Mica artistă	425
48. Cănele fidel	437
49. Elena Văcărescu	445
50. Constantinopol	449
51. O fată din Georgia	461
52. Veronica Micle	469
53. Pe malul mării	473
54. Pe gânduri	485
55. Teatrul Național in București	493
56. Nópte venețiană	497
57. Pécuararul din câmpie	509
58. In grădină	517
59. La vrajnită	521
60. Universitatea in București	529

	Pag.
61. Industrie de casă in Voralberg	533
62. Lupta cu Orca	545
63. La patinat	557
64. Pipa moșului	569
65. D. A. Sturdza	577
66. Pocalul frățietății	581
67. Vișegrad	589
68. Căneie din muntele St. Bernard	593
69. La pândă	604
70. Brahmanii in India	605
71. Nazareth de cătră miédăđi	608
72. Suferințe tantalice	609
73. Holandeze mergënd la têrg	621

II.

Poesii.

<i>Cornel Botes</i> : De đia nuntii tale	26
> Cum trece trenul	76
> Netemeinică vieții	118
> Hristos	165
<i>P. Dulfu</i> : Credeam că e sfinția sa	15
> Nemulțumitorului i se ia darul	361
> Iérna	520
<i>George din Moldova</i> : Carte 'n doliu	52
<i>Giordano</i> : Epigrame 462. 475. 499.	584
<i>Veronica Micle</i> : La un portret	471
<i>V. B. Munteńescu</i> : Decepțiuni	25
> Va străluci pe cer	62
> Trece vieța	105
> Unde grăbești?	290
> Limfa urei	380
> Nopti	397
> Remas bun copilărie	518
<i>George Murnu</i> : Carte veche	398
<i>Elisa Mustea</i> : Astă nópte	595
> Astăđi des de diminéța	619
<i>A. Naum</i> : Ideal	314
<i>Matilda Poni</i> : In visul noptii	129
> Pe un album	325
<i>Traian H. Pop</i> : Ce te uiți	13
> Nenorocit	51
> Trei virtuți	85
> Dedicăție	155
> Mene, tekel, fares	207
> Trece pașul vremii	266
> Scrisóre	375
> Séra	433
<i>Radulescu-Niger</i> : Când nu-i noroc, degiaba	4
> Priveliște de iérná	38
> Pietre scumpe	86
> Vedenia lui Vintila	141
> Preursire	279
> Ochi cerești și pământesți	351
> La plivelă	458
> Din vieța de tóte đilele a țéranului	496
> Moda	581
> Muma	568
<i>I. M. Ritisorean</i> : Ce te miri?	555
> Sonet	578
<i>Ioan M. Roman</i> : Mariei	230

	Pag.
<i>Ioan M. Roman</i> : Intre ómeni	339
» Dor de mórte	387
» Din miédã-nópte	410
» Departe	590
<i>Carol Scrob</i> : Tãranul	482
<i>Th. Șerbãnescu</i> : Dorinãã stãrpã, trad. de C. Scrob	543
<i>Smara</i> : Peste-un veac	97
» Fãrã tine?	243
» Odã la sóre	364
<i>Lucreția Suciu</i> : La Bobotãza	1
» Vedenie	37
» Poveste veche	73
» Lacrimi de fericire	117
» Sonet	196
» Trei cununi	302
» Furtunã	337
» Intrebare și respuns	373
» De eri și de astãzi	505
<i>Maria Suciu</i> : Ruga unei june	422
<i>Dimitrie Teleor</i> : Copilã dragã	210
<i>Iosif Vulcan</i> : La jubileul Academiei Romãne	181
» Cãștigul moral	253
» Mórtea poetului	601

Traduse:

<i>Eugène Manuel</i> : Rochița, tradusã de Nicolae Țincu	219
<i>Petrarca</i> : Sonete, traduse de Ioan Bocanici	75
	106, 131
<i>Elena Vãcărescu</i> : Luna lui maiu, trad. de I. I. Livescu	447
» Fantoma, trad. de Carol Scrob	603

III.

Novele, schițe, plese.

a) originale.

<i>N. A. Bogdan</i> : Straja	578
<i>Carmen Sylva</i> : Sola	153
<i>Ioan Macavei</i> : Pitã, slãninã și bani, episod din 1848	113
» Ilãna, novelã	505
<i>Gr. Mãrunțeanu</i> : Marióra, novelã	98
» O despãrțenie, novelã	207
» Memoriile unui spãndurat	351
» Drac bãlțat, farsã	433
» O glumã	517
<i>I. T. Mera</i> : Gura satului	325
<i>Radulescu Niger</i> : Sóre Petru, novelã	49
» In divorț, novelã	182
» Ultima ilacãrã a unei patimi, nov.	229
» Greșãla de adresã, novelã	373
<i>Smara</i> : Aneuța dintre Prunturi, novelã	117
<i>Dimitrie Teleor</i> : Prinul meu bolnav, novelã	289
» Sergentul Cãtãlin	602
<i>Iosif Vulcan</i> : Scrișorea secretã	277

b, traduse:

<i>Barriere și Lovin</i> : Pianul Bertei, comedie in 1 act, trad. de N. A. Bogdan	107
<i>Nestho Desplantes</i> : Odulia, poveste fantasticã, trad. de I. S. Spartali	375
<i>Al. Dumas fiul</i> : Juvaerul reginei, comedie in 1 act, trad. de N. A. Bogdan	327
<i>Antonio Ghizlanconi</i> : Paulo Rubly, novelã	86
<i>Paul Hugounet</i> : Tinera Alleluia	611
<i>Pierre Loti</i> : Mãhnirea unui ocaș bãtrãn, trad. de D. Stãncescu	594
<i>Eugen Scribe</i> : Jertfa de sine, comedie in 1 act, trad. de N. A. Bogdan	399
<i>Dumitru Stãncescu</i> : O cursã, nov. tradusã	168
<i>Ivan Turgenev</i> : Doi frați	511
<i>Emile Zola</i> : Inundatia, novelã, trad. de I. Russu	4

iv.

Din popor.

<i>N. A. Bogdan</i> : In ciuda lui Dumneșeu	85
» Colindãtorii	603
<i>Ioan Bota</i> : Doine din Ardeal	583, 595
<i>Petru Conda</i> : Doine dela Ciucia	66
<i>Mihai P. Crãciun</i> : Doine din Bãnat	426, 523, 535
<i>Petru Herțe</i> : Doine din Biharia	172, 378, 390
<i>Aurel Iana</i> : Pãrintele Zamfir și vlãdica, anecdotã	25
» Firicel Petru, poveste	156
» Dragostea romãncei in descãntece	256
» Domnul doctor, anecdotã	356
» Sãn Ciorgiul, credințe și datini	411
<i>S. Liuba și A. Iana</i> : Medicina popularã	531
<i>V. Magdu</i> : Voin și mãndra, baladã	7
» Mãndra și voinicul, baladã	54
<i>S. Fl. Marianu</i> : Insușirile miresei, datini la nuntã	1
<i>Dr. At. M. Marienescu</i> : Nume familiare romãneșci	8, 18
<i>Ioan Pop Releganul</i> : Brósca — femeie, poveste	354
» De ce nu pot arborii umbilã, poveste nemțescã	378
<i>Vasile Sala</i> : Doine dela Beinș	78, 90
<i>Elana D. O. Sevastos</i> : Strigoii, poveste	265
» Mai bine c'un voinic la pagubã, decãt c'un mișel la cãștig	313
» Așã-i norocul, poveste	421
» Cumintele fãgãdușce — și prostul trage nãdejde	493
» Cum ții-i partea și norocul, așã ții-i pe lume locul	589
<i>Șie</i> : Doine din Maramureș	232, 292, 330, 352
<i>Dumitru Stãncescu</i> : Impãrãția Arãpușchii, poveste	105
» Irimia, basm	445
<i>Constantin Vodã</i> : Doine din Caraș-Severin	7, 18, 30, 42
<i>Elena Voronca</i> : Cele șapte cióre, poveste	553
<i>Z. Voronca</i> : Nume familiare romãneșci din Bucovina	623

V.

Literaturã, criticã, esteticã, artã.

<i>Dr. G. Crãinicean</i> : Frumșetea perfectã	607
<i>Traian Demetrescu</i> : Diletantism (Țincu și Teleor)	331
<i>B. P. Hașdãu</i> : Arminden	37
<i>Dr. M. Hãrsu</i> : Mama lui Goethe	559
<i>Dr. At. M. Marienescu</i> : Sufixele esti și iste in numele de localitãți romãneșci	187
» Medicina babelor, de D. P. Lupașcu, dare de sãmã	507
<i>Teodor Roșiu</i> : «Über den Ursprung der Romãnen» de Traugott Tamm, dare de sãmã	100
<i>Smara</i> : Veronica Micle, conferență	469
<i>Fãrã nume</i> : «Dómna Chiajna», dramã de Radulescu Niger și N. Țincu, dare de sãmã	475

VI.

Istorie, instrucțiune, igienã.

<i>Dr. V. Babeș</i> : Tuberculoza	988
<i>I. G. Barițiu</i> : Momente istorice	193
<i>Dr. G. Crainicean</i> : Nutrirea copiilor mici	340

	Pag.
<i>Nic. Densușianu</i> : Publicațiunile istorice ale literaturii române în 1882—1889, dare de sémă, trad. de Teodor Roșiu	520
<i>M. Kogalniceanu</i> : Autobiografie	565
<i>G. I. Lahovari</i> : Oltul, conferență	448
<i>Preotul Macavei</i> : Scrisori către un tiner claric	104
	123. 135. 147
<i>Hipolite Meunier</i> : Cum trebuie să se nutrească copiii	424
<i>Dr. At. M. Marienescu</i> : Museu pentru îmbrăcăminte românești	349
<i>Teodor Roșiu</i> : Un vechiu metod de calculare pe degete	400

VII.

Viățã socialã.

<i>Arad</i> : Balul și concertul din 28 febr.	91
„ Serbarea unui regiment român	125
„ Reuniunea femeilor române	249
<i>Beiuș</i> : Serată teatrală-declamatorică	284
„ Concertul teologilor	368
<i>Blaș</i> : Serată musicală	45
„ Bal	67
„ Reuniunea femeilor române	80
<i>București</i> : Mórtea lui I. C. Brătianu	222
„ Jubileul regelui Carol	223
<i>Th. Costan</i> : Scrisóre către o amicã	367
<i>N. Cugler</i> : Doria	19
<i>Gallus</i> : Un astrolog din secolul al XVII	67
<i>I. Goldiș</i> : Dela Constanța	487
<i>Jules Janin</i> : Intuneșime în sóre, trad. de D. Stãncescu	624
<i>Lugoș</i> : «Craiu Nou» în Lugoș	259
<i>Ioan Macavei</i> : Dedicãție	43
„ Scrisori din prinsórea de stat	379
<i>Marion</i> : Sã mai creși în visuri	451
„ Una ca multe	524
<i>Gr. Mâruntean</i> : Cãtrã o fatã	79
„ Ochii șerpelui	235
„ Vino iubit-o!	307

	Pag.
<i>Gr. Mâruntean</i> : Nimicul	343
„ Moși pe groși	511
„ Eu sânt un asasin	596
<i>Mimi</i> : Dela bãile Herculane	319
<i>Moise</i> : Scrisóre din Berlin	55. 111. 201
<i>Nicodem</i> : Zor de Peșce	147
<i>Dionisiu O. Olinescu</i> : Societatea dómnelor române din Bucovina	56
„ Serata Armoniei în Cernãuți	105
<i>Ioan Russu</i> : Scrisóre din București	44. 80
„ Ultimul Crãciun	612
<i>Dumitru Stãncescu</i> : Jalba cãtrã Dumneșeu	79
<i>Dimitrie Teleor</i> : Jean	439
„ Nini	497
„ E fórte bun, e fórte reu	548
„ O convorbire	584
<i>Timișóra</i> : Concertul și balul român	111
<i>Iosif Vulcan</i> : Dela București 212. 247. 271. 295.	463
„ Castelul Peleș	536
<i>W+a</i> : Impresiuni sociale din Selagiu	173

*VIII.

Socetãți de culturã.

1. <i>Academia Romãna</i> : Jubileul Academiei Române	124. 161
„ Sesiunea generalã	136. 175
„ Intemeierea Academiei Române, de V. A. Urechia	188
„ Inaugurarea societãții academice române în 1867	283
„ Raportul secretarului general D. A. Sturdza, la jubileul Academiei	296
2. <i>Asociațiunea transilvanã</i> : Adunarea generalã din Hașeg	391

*
Atarã de aceste, mai în fiecare numer, cugetãri, glume, noutãți, literare artistice și sociale, modã, din țerã și din strãinătate, ghicituri de tot felul și altele.

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
6 ianuarie st. v.
18 ianuarie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 1.

A N U L XXVII.
1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

La Boboteză.

Veseli a trecut Crăciunul și dorințele de-atunci
Nimeni nu le mai simțește, numai cetele de prunci.
Dar, s'apropie »Jordanul«, Boboteză e pe prag!
Lasă ningă, gerul crepe toate crengile de fag,
Să se facă foc cu ele, va fi vatra arsă bine.
Ca și inima de fată, arsă 'n doruri și suspine...

Laița dela ferăstră e curată ca oglinda,
Mesa 'ntinsă cu meseaiul, măturată e și tinda.
După ușa ei o fată; doue șire de mărgele
Ține 'n mână, le deslăgă și desface dintre ele
Pânglicuța năsadită — cum șci densa din auș.
Mai ia încă șase bobe galbine de cucuruz,
Și se rătă lin, din suflet, rătă-se așa cu drag,
Apoi ia panglica, bobii, le ascunde chiar sub — prag...

Tropot vesel se aude, ager glas de clopoțele,
Melodia cu »Jordanul«, se învâluie cu ele;
Popa trece pragul casei și stropind cu apă sfântă,
Cântă pruncii pe-asurșite, chiar și sfetul vesel cântă...
Sfârșind popa sfânta slujbă, gróznic sbier pruncii iordanul,
Găzdărița dă colacul, gazda dă în cofa banul;
Năvălind pe ușa casei, toți se duc cum au venit.
Er fetița, zimbitoré, scóte semnul tănuit,
Pânglicuța năsadită, bobii galbini, de sub prag;
Și șoptește după ușa: Dómné dă-mi-l, că mi-i drag!

Lucreția Suciu.

O credință la țerancele noastre că: postind totă ziua de Boboteză, ia panglica dintre mărgele, 6 bobe de cucuruz și le așază sub prag, că venind popa cu crucea, trece pragul — deci și peste semnele ascunde. Apoi, fata le pune sêra când se culcă sub perină și noaptea isi visează iubitul.

L. S.

Insușirile miresei.

(Din »Nunta la Români.«)

O fată mare, care voeșce să se mărite până a nu deveni fată bătrână, trebuie să posedă următoarele însușiri, și anume: să fie onestă, stațornică, sirguincioasă, stringetóre, grijulie, țistetă, înțeleptă, frumóștă și mai pre sus decât toate acestea să-netósă.¹

Și cum că intru adevăr acestea sânt însușirile cele mai de frunte și mai căutate de poporul român, ne putem incredința nu numai din experiența de toate

Veși și »Columna lui Traian«, an. XI. p. 384.

șilele, ci și dintr'o mulțime de proverbe și cântece poporane, cari sânt respândite în toate părțile locuite de Români.

Așa în privința onestității sêu a purtării celei bune un proverb ne spune că »cinștea e mai scumpă decât tóte.«²

În privința sirguinței unui proverb fórte vechiu și destul de respândit ȳice:

Sirguința
Țese pânza,
Eră lenea
Pierde vremea.

Alt proverb tot atât de respândit spune:

Cine mișcă
Tot mai pișcă,
Cine șade
Códa-i cade.

Prin urmare fetele oneste și sirguincioșe și mai ales acelea ce se pricep cum se cade în ale gospodăriei sânt totdeuna preferate. Din contră cele leneșe și mai ales acelea ce nu-și pré bat capul cu torsul, țesutul, cusutul și cu prepararea bucatelor, lucruri pe cari o fată de țeran trebuie numai decât să le șcie, nu numai că sânt trecute cu vederea, ci adese-ori luate chiar și 'n ris.

Așa o doină poporană din Transilvania și anume din Solnoc-Doboca ne spune următoarele despre o fată, care nu șcie țese și tórcé:

— Iubita mea Dorotată,
De te-aș vedé măritată,
Nu te-aș da pe lumea tótă,
— Maică, de-o sută de ori
M'am tot pus p'angă feciori
Și le-am șoptit la ureche,
Că sânt tineră, nu veche;
Dar' réșboiu!³ mánce-l focul,
Ala mi-a stricat norocul,
Când la furcă me puneam,
Tótă ziua că aormiam.³

Altă doină, tot din Transilvania, și tot despre fetele cele leneșe, cari nu și-au pré bătut capul cu cusutul, țesutul și fiertul, ȳice:

Trecui valea și-un pèriu,
Me 'ntelni cu socru-meu;
Socru ȳice cătră mine:
— le-mi fata și-mi fi ginere!

¹ A. Pann: Povestea vorbeii, t. II. p. 134.

² Réșboiu=stative

³ Laura Veturia Mureșan: Doine din Ardeal (Solnoc-Doboca) publ. în »Familia«, an. XXI. Oradea-mare 1885 p. 440. nr. 37.

— »De mi-ai da chiar șase boi,
Fata ta nu e de noi;
Maica vré o cusutóre,
Fata-ți dorme 'n șețetóre.
La răboiu nu se pricepe,
De mâncare nu șci fierbe.¹

Er despre o fată, care nu șcie nici fierbe nici
cóce, o doină din Sătmar ne spune următoarele :

Mărită-m'aș mărită,
Páne nu șciu frământá ;
Mărită-m'aș și eu biété,
Cá de mult 's și eu fatá ;
Și pėrul prin clop să-i éșá,²
Numai să me vėd mirésá,
Sá me pue după mėsá.³

O variantă a acestei doine sună astfel :

Mărită-m'aș, mărită,
Pitá nu șciu frământá,
Nici de pitá n'ar fi bai,
Dar nu șciu face mălai,
Nici de mălai n'ar fi hibá,
Nu șciu face mămăligá.⁴

În fine și un proverb din Bucovina, ne spune
despre o fată leneșe, care séméná că nu va fi bună
gospodină, următoarele : *Acéstá fatá pare cá nu-și va*
uitá cuțitul în bărbánța cu brândă.

Nu-i plac Românului fetele leneșe, dar nici pe
cele mărșave nu le póte suferi. Étá ce ne spune el
în privința celor din urmă :

Eu la voi n'am fost de-a sérá,
Pare c'a trecut o vará ;
Și la voi n'am fost de ieri.
Pare c'a trecut trei veri.
Am fost a sérá la voi,
Casa-i plină de gunoi,
Și pe laiță-i zăhăit,
Me miram la ce-am venit,
În casá nu-i măturat,
Me miram ce-am mai cătat...⁵

În privința frumuseței un proverb din Bucovina
zice :

Decát ói intinge 'n uit'
Și m'oi uitá în pământ,
Mai bine-oi intinge 'n sare
Și me voi uitá la sóre.

Séu, după cum spun Românii din Muntenia :

Decát să mánănc mămăligá cu uit
Și să me uit în pământ,
Mai bine páne cu sare
Și să me uit la ea ca la sóre.⁶

Pentru că :

Totdeuna fetișóra
Măritá pe fetișóra.⁷

adică : decât voi luá o slútenie avută și nu voi
puté căutá la dēnsa, mai bine voi luá una mai sá-
răcutá, dar frumósá cu care să 'pot trăi în pace și
fericire, căci :

Decát c'o nevéstá hidá,
Mai bine cu boi în smidá,

¹ Victoria Farcaș : Poesii pop. din Cacucia, publ. în „Gazeta Transilvaniei”, an XLIX. Brașov. 1886. nr. 228.

² Clop = pâlărie

³ Florian Danciu : Poesii pop. de prin Sătmar, publ. în „Familia”, an. XXIII. Oradea-mare 1887 nr. 2. p. 19.

⁴ Val. Branișce : Chiote pop. din Valea Buii, publ. în „Tribuna”, an. I Sibiu 1884, nr. 146.

⁵ Din colecția mea inedită.

⁶ A. Pann : Povestea vorbii, t. II. p. 129.

⁷ Idem de eadem p. 129.

Decát c'o nevéstá próstá
Mai bine cu boi pe cóstá.¹

Cu tóte acestea inse decá se cere ca o mireasă
să fie frumósá, trebue în acelaș timp să fie și istetá
și întelėptá, căci :

Frumusețea veștețeșce,
Er întelėpciunea creșce.²

Și apoi :

Nevéstá cu minte bună
E bărbatului cununá.³

Așiderea se cautá ca mireșá să nu fie prė fru-
mósá, pentru că decá e prė frumósá, éráș nu e bine
căci đice-o doină :

Insurá-m'aș insurá,
Fat' uritá n'aș luá,
Nici prė frumósá nu-mi place,
Cá prė mulți prieteni își face.⁴

Prin urmare, după părerea poporului, e cu mult
mai bine :

Sá-ți iei nevéstá de casá,
Nici uritá nici frumósá.⁵

căci e :

Mai bine un dram de nurețe
Decát un car de frumusețe.⁶

Pentru că :

Ce-i frumos la toți le place,
Dar nu șcie 'n el ce zace.⁷

Și apoi :

Ce folos de chip frumos,
Decá nu e lipicios.⁸

Din cauza arátată apoi nu un fecior își cautá
mirésá de o frumusețá mijlocie, fiind deplin incredin-
țat că cu o atare va duce-o cu mult mai bine, decât
cu una prė frumósá. Afară de acéstá :

De s'ar luá numai dragi,
N'ar mai fi în codri fagi,
Dar se iau și cei urți,
Decá-s fagiú grămădiți.⁹

Séu, după cum spun bucovinenii :

De s'ar luá numai dragi,
N'ar mai fi frunđá pe fagi,
Da se iau și cei urți
De-acees fagiú 'nfrunđiți.¹⁰

Pe lângá însușirile înșirate mai sus, mai cautá
fiecare fecior, și mai ales părinții sei ca mireșá să
fie dintr'un *nem bun, vitá bună, din ómeni de ómenie*,
cinstiți și cu vađá 'n sat,¹¹ ținėndu-se în privința
acéstá fórte strict de proverbul străvechiu :

Vița de vie
Tot invie,
Er cea de rogoz
Cade jos.

¹ Gr. Sima a lui Ion : Căntece pop. din Ardeal, publ. în „Familia”, an. XXI. Oradea-mare. 1885. nr. 39. p. 464.

² Simion Rotariu : Dicțóre din Selagiu, publ. în „Șețetóre”, an. IV. Buda-Pesta, 1878. p. 5.

³ A. Pann : Povestea vorbii, t. II. p. 110.

⁴ Tomul liric, p. 27.

⁵ A. Pann : Povestea vorbii, t. II. p. 151.

⁶ Idem de eadem, t. II. p. 129.

⁷ Idem de eadem, t. II. p. 110.

⁸ Idem de eadem, t. II. p. 129.

⁹ N. Petru : Poesii pop. publ. în „Familia”, an. VIII. Pesta 1872, nr. 13. p. 11.

¹⁰ Din colecția mea inedită.

¹¹ Veți și „Columna lui Traian”, an. IX. p. 384.

Starea, în care se află cea mai mare parte a poporului în timpul de față l'a constrins a se gândi mai mult la avere, punând oșez cum în umbră celelalte însușiri ale miresei, decât voeșce ca feciorul, ce are a se căsători, să pôtă mai ușor și mai bine a trăi. Inse nu tot așa eră și mai de mult, pe când fiecare Român avea o stăricică mai bună, pe când putea să inzestrez de-o potrivă pe toți fiii sei fără a face vre-unuia strîmbătate. Atunci averea nu se căută așa de tare ca în ziua de astăzi, atunci fiecare țicea: »Nu caută să fie bogată, ci cantă să fie de trebă și sirguincioșă, căci cu una sirguincioșă poți face ori și când casă și avere, pe când cu una leneșă, și ceea ce ai, pierdi.» Și-apoi, »nu averea face pe om, ci omul face averea,» pentru că »bani au și țigunii, ăr ome-nie n'au.»

Cu tôte acestea poporul nostru chiar și în timpul de față, când e vorba deeepe viitorul seu, preferă mai de grabă a-ș lua de nevastă o fată mai sërmană și mai puțin pretențioșă, decât una avută și cu o mulțime de fumuri în cap. Și acesta o putem cunoșce forte lesne din mulțimea doinelor și horelor, cari le aușim mai la fiecare adunare și petrecere.

Etă ce ne spune un fecior din Transilvania și anume din ținutul Bărgăului în privința acesta :

Insură-m'aș insură,
Nu șciu ce fată-ș luă;
Aș luă de om bogat.
Reu me tem de vr'un păcat,
Ea mi-ar cere piei de smeu
Făr' a se gândi la plata,
Și mi-ar cere piei de smeu
Să 'ncalțe piciorul seu,
Că de capră
Leane crapă
Și de oie
Se despóie
Și de țap
Sare 'n cap.
O! luă o sërmanăcuță,
Care pörtă opincuțe,
Și cămeșă cu altițe,
Și-i incinsă cu catrință.¹

Alt fecior, tot din Transilvania, țice :

Insură-m'aș insură,
Nu șciu sócra ce-mi va da :
Coșarca cu fusele,
Cotruțul cu mâțele ?
Insură-m'aș insură,
Nu șciu ce fată-ș luă.
Aș luă de om bogat . . .
Tot mi-e témă de-un păcat,
Că-mi va cere lumea 'ntrégă,
Și chiar ciobote de capră
Că de oie
Se despóie
Și de țap
I sar în cap !
Aș luă dela Bărgău
Me tem c'a fi lucru reu,
Că fetele din Bărgău
Tot rógă pe Dumneșeu
Să nu le dea bărbat reu,
Aș luă din alte sate
Cheltuielă-i și departe
Voi luă mai sërmanăcuță,²

¹ I. Dologa : Doine și hore din Ardeal din ținutul Bărgăului, publ. în „Familia”, an. XX. Oradea-mare 1884. nr. 48. p. 576.

² Căntece pop. publ. în „Amicul poporului”, fôie pop. An. I. Peșta. 1867. nr. 32. p. 264

I-oi cumpără opincuțe,
Ea și-ancela să le cruce,
C'a umbliă mai mult țescuță.

Românul adevărat nu suferă nici când ca femeia să fie stăpână peste densus, ea să-i cante și el să jôce după cum va voi ea. Prin urmare el își caută tot'dauna mirésă, care nu e cu mult mai avută decât densus.

De-aș trăi cât pietra 'n vie,
Nu iau fată cu moșie
Să-mi poruncescă ea mie,
Ci-oi luă una săracă,
Ce voi țice eu să dragă,
Numai cât mie să-mi placă.¹

Séu așa :

De-aș trăi cât frunza 'n vie,
Nu ieu fată cu moșie,
Să-mi poruncescă ea mie,
Ci-oi luă una săracă,
Ce i-oi porunci să facă
Și să-mi fie mie dragă.²

căci, țice el în altă doină :

Dragă-mi-i fata săracă,
Că cu mâna ei se 'mbracă ;
Êr fata de gazdă mare
Vinde-o vacă și-ș ia pôle ;
Vinde-o vacă și-un vițel
Și-și ie pôle și spăcel.³

Sînt, cum am țis, mulți și de aceia, cari caută numai șa avere, ăr cât despre celelalte însușiri ale miresei pré puțin le pasă. Mai pe urmă inse, partea cea mai mare dintre astfel de feciori se căesc amar de ceea ce au făcut, dar ce folos că e pré târziu.

Etă spre exemplu cum se căeșce un bărbat, care s'a lăcomit la pré mare avere și și-a luat o mirésă din părinți mai avuți decât ai sei :

Orb am fost, ori dóră bêt,
Când am pornit la 'nsurat.
Frunză verde 'n codru des,
Tôtă lumea și-a ales
Ce-a fost bun și mai fâlos,
Ce-a fost verde și frumos,
Dar eu, Dómnă, am ales
Ce-a fost mai reu în ovés :
Trei fire de neghinuță
O mândruță
C'o murguță,
Lăcomiam că-i gazdă mare
Și-o luai de peste vale.
Săracile sutele
Cum mărîtă slutele,
Me 'mbiai și eu la sută
Și luai și eu o mută.
Când o véd la foc șeğénd
Păr că-i ursu mormând ;
Când o véd nepiepténată,
Păr că-i buha împénată.
Îmi dá blidul nespélat
Și lingura de sub pat.⁴

Mai pe scurt fiecare fecior aședat și prevédător își alege, cum țice proverbul »țetic după sacul seu.»

S. Fl. Marian.

¹ Domide și Șorobetea : Doine de pe Valea Rodnei. publ. în „Traian” an. II. București. 1870. nr. 10.

² Iuliu Bugnariu : Doine și hore pop. din giurul Năséudului publ. în „Familia” an. XXII. Oradea-mare 1886. p. 19.

³ I. P. Lazar : Strigături pop. din Selagiu, publ. în „Gazeta Transilvaniei” an. L. Brașov 1887. nr. 6.

⁴ Iuliu Moldovan : Căntece și chiuituri pop. publ. în „Gazeta Transilvaniei” an. LI. Brașov 1888. nr. 128.

Când nu-i noroc, degéba!

(Poveste.)

Erau doi frați într'un ținut . . .
De mici, săraci crescură,
Nici unul nu ajunse-avut
Cât împreună furé.

Cel mare se vedea cu spor
In munca lui, dar vina
O da, pe bietu-i frățior,
Că el eră pricina.

Se desfăcură, împărțind
Frățește sărăcia,
Cel mare, peste mări pornind
Să-și cate bogăția.

Și vreme multă la mijloc
Trecând, cum vremea trece,
Slujit, pribéglul de noroc,
Făcú din una dece.

Bogat se 'ntórse 'n țera lui:
Norocul după densus!
Muncia . . . trecea nainte-ori cui,
Ca zimbetului plânsul . . .

Și lacom nu eră, să ȕici,
Luând la alți din gură;
Ba ajută chiar pe amici,
Ca omul, cu măsură.

Lui frate-sau încăi dedea
Mai mult decât se póte:
Dar ori și câte îi făcea,
Erau de géba tóte.

In ce chip ajutor acum
Nu mai șcicia să-i dee,
Când éta, cum mergea pe drum,
Ii vine o idee . . .

„Dór unde-i dau din mâna mea
Nu póte să-i priiescă,
Gândi; dar dec'ăș face-așă
Pe cale să găséscă?”

„Deu, șciu și eu cum să mai fac?
Că multe și mărunte
Cercai și densus tot sărac!“
In față-i sta o punte:

Și de departe cum vedú
Pe frate-sau că vine,
In dreptul punții așternú
Trei pungi cu aur pline . . .

Ér mai la vale se pítli
Nerăbdător la pândă . . .

„Acuma póte, se gândi,
Să-i fie cu izbândă.“

Frățină-su veniá, veniá,
Cu greu purtându-și sacul,
Mai sta de sé mai hodinia
Și ér pornia, săracul . . .

Ajuns la punte începú
Să dibuie cu béțul
Și dibuind, așă trecú
La vale ca orbețul . . .

— „Da ce faci, frate, ai orbit?
Ii întrebá bogatul.
Trei pungi in cale ȕi-am svirlit
Și nu le veȕi? . . .“

— „Pécatul!
Pécatul! frate milostiv,
Respunse nevoiașul
Cel gârbovit și costeliv;
Norocul mi-e vrăjmașul . . .

„Trecui pe punte pân' acum
Cu ochii patru numai . . .
Și ce mi-am ȕis, venind pe drum,
Ia să-i inchid! . . . Și tocmai

„Acuma i-am inchis și eu:
In cale-mi sta averea
Și de-o găsim, norocul meu
Iși mai schimbá părerea.

„Hei, frate, ori și cât mi-ai da,
Nu se brodeșce tréba . . .
Ori cât, pe lume, ne-om luptá,
Când nu-i noroc, de géba! . . .“

Boțintin, iunie 1890.

Radulescu-Niger.

Inundația.

Novelă de Emile Zola.

I.

Me numesc Louis Roubieu. Sânt de șeptedecei de ani, și m'am născut in Saint-lory, câteva mile depărtare de Toulouse, din sus de Garonna. Până la patruspredece ani, am muncit pământul pentru a-mi câștiga hrana. In fine aveam de tóte, și cu o lună mai nainte eram cel mai bogat fermier in comună.

Casa noastră părea binecuvântată. Avuția ne creșcea; sórele ne eră frate; și nu-mi aduc aminte de vr'o recoltă slabă. Eram dece la fermă, cari ne bucuram de această bună stare: eu, voinic încă și vesel, conducând băeții la muncă; apoi fratele meu mai mic, Petre, un bătrán burluc și fost sergent; sora-sa Agata, care se retrăsese la noi după mórtea bărbatului ei, o gospodariță zdravănă, veselă, vecinic cu zimbetul pe buze, și când ridea, se audia dela celalalt capét al satului. Mai erau in acest cuib: fiul meu Jacques cu nevastă-sa Rosa și cele trei fice ale lor, Aimée, Veronica și Mari; cea dintéiu mări-tată după Ciprian Bouisson, un bărbat tare, sănatos cu care avea doi copii, unul de doi ani, ér celalalt numai de dece luni; a doua logodită nu de mult și care avea să fie soția lui Gaspard Rabuteau; a treia o adevérată domnișóră, nici albă nici blondă și care avea aierul d'a fi născută in oraș. Acésta face dece . . .

Eram bunic și strămoș. Când ne aședam la mesă, aveam in drépta mea pe sora Agata, in stanga pe fratele meu Petre; copiii inhideau cercul după vèrstă, in cap cu fata mărícia și isprăvind cu micul copilaș de dece luni, care șcicia deja să-și mânance supa ca un om mare. Șciu că făceam o gălăgia ca

ANDALUSIANA.

aceea a lingurilor când se lovesc de farfurii. Toți mâncam zdarvăm. Și ce gălăgie când mâncam. Simțiam un mare orgoliu și bucurii în suflet când mititeii își întindeau mâinile spre mine, strigând:

— Bunicule, da-ne încă puțină pâine! O bucată mare, ei, bunicule!

Ce zile bune! Eram veseli și cântam, de reșună ferma. Petre inventa sêra fel de fel de jocuri, ne povestea din pățaniile sale dela regiment. Mătușica Agata făcea duminica prăjituri pentru copii. Li învăța apoi să cânte în cor. Eră grozav de frumôsă nepoata mea mai mare cântând, cu fața seriôsă, cu pèrul bèlău ce-i cădea în unde pe umeri, și cu mâinile încruciate d'asupra șortului.

Me decisesem să clădesc anc'un etagiu după ce Aimée se măritase cu Ciprian, și diceam, rîdend, că va mai trebui să ridic încă unul făcându-se nunta Veronicei cu Gaspar; astfel că în cele din urmă are să se înalțe casa noastră până în cer, decă se vor continua măritășurile. Nu voiams ne despărțim unii de alții. O să ridicăm un oraș impregiurul casei noastre. Când familiile se înțeleg, ele trăesc atât de bucurosi pe locul unde s'au născut.

Luna lui maiu eră minunată în anul acesta. De lungă vreme recoltele nu erau așa frumose pe vremea acesta ca acum.

Intr'o oară plecai cu fiul meu Jacques să vizităm holdele noastre. Plecarăm cam pe la trei ore. Ajunserăm pe malurile Garonnei, unde găsirăm tôte bine: ierba eră de trei urme de înaltă; dușii plantați numai anul trecut, aduseseră deja røde. D'aci ne duserăm să vizităm holdele, ș-apoi viile, pe care le cumpărasem una câte una, după cum ne lăsau puterile; grăul eră aprôpe copt, viile în flóre, tôte promiteau o recoltă superbă. Jacques ridea cu veselia obișnuită, și bătându-mi umerii, dise:

— Ei bine, tată, nu o să ducem lipsa nici a pâinei nici a vinului. Ai prins, se vede, pe Djeu de picior, de ți s'a dat să culegi atâta rod de pe câmpiile dtale.

Adesea glumiam despre miserile din trecut. Jacques avea dreptate, trebuie că am dobândit colorul prietenia vre-unui sfânt séu alui Djeu, că pământul unde ne aveam și noi partea sa dea de tôte cu atâta imbelșugare. Când bătea pètra, grindina se opriă tocmai unde se incheiau holdele noastre. Detea ceva peste vii, și ale noastre remăneau neatınse, ea și când ar avé în giurul lor un zid de apèrare. Și lucrul acesta mi se părea drept. Nefăcend nimeni nici un reu, credeam că merit tôte aceste fericiiri.

Reintorcându-ne, trecuserăm pe la holdele ce le posedam în altă parte a satului. Migdalii plantați de curènd se prindeau de minune. Migdalii erau și ei plini de fructe. Vorbiam fericiți și făceam la planuri. Când vom avé banii necesari, vom cumpèra o bucată de pământ ce se întindea într holdele noastre, astfel ca aceste să le putem uni și să avem un întreg colț din comună.

Recoltele din anul acesta, decă se vor ținè de promisiune, ne vor permite să realizăm acest vis.

Cum ne apropiam de casă, Rosa de departe gesticulă spre noi, strigând:

— Veniți, veniți!

Un eveniment mare în curte: o vacă ne lătase, ceea ce puse în mișcare tótă curtea. Mătușica Agata alergă în sus și în jos. Copiii se uitau la vițel, care venise și el ca o bunătate între celelalte. Va trebui să mărım grajdurile, unde se aflau peste o sută de capete de vite, vaci, oi mai multe și cai.

— Am avut o oară bună! strigă ea. Vom bé în astă sêră o buteliă de vin vechiu.

Intr'aste, Rosa ne trase la o parte și ne anunță

că Gaspar, logodnicul Veronicei a fost aici pentru a a se înțelege în privința zilei nunței. Ea îl rețină la prând.

Gaspar, fiul mai mare al unui fermier din Moriger, eră un băiat mare, de douèzeci de ani, cunoscut prin pregiur despre puterea sa prodigiôsă; la o serbare din Toulouse a biruit pe Martial, dis și leul dela meșăși. Pe lângă acesta, băiat de zahăr, o inimă de aur, pôte și prè modest, și care se roșia când Veronica îl privia liniștită.

Rugaș pe Rosa să-l cheme. Eră în fundul curței și ajută servitorilor să întindă rufele. Când intră în sala de mâncare, unde ne aflam, Jacques se întorse spre mine și dise:

— Vorbește-i, tată!

— Ei bine, disei, ai venit fiul meu, pentru ca să ficsăm aceea o mare?

— Da, tată Roubieu, dise el roșindu-i-se lafa.

— Nu te roși, dragul meu. — urmai eu. Să fiă, decă vrei, în ziua de Sta Felicia, la 10 iulie. Sântem astăzi în 23 iunie, va să dică nici douèzeci de zile nu vei aștepta. Sêrmana mea soția defunctă se chemă Felicia, o să-ți aducă noroc. Ei, ne-am înțeles?

— Da, așa, în ziua de sânta Felicia, tată Roubieu.

Și drept înțelegere, dete mâna cu mine și Jacques, încât decă ar fi lovit astfel un bou, far fi trântit la pământ. Imbrățișă apoi pe Rosa, numind-o mamă. Acest băiat cu pumnii teribili iubia pe Veronica atât de mult, încât uită să bea și să mănânce. Ne mărturisă că s'ar fi bolnăvit decă i-am fi refusat pe Veronica.

— Acum, reluai eu, tu rămâi la mesă, nu-i așa? Haideti la supă, cu toții! Sânt flământ ca un lup.

În sêra ecèsta furëm la mesă unspredece. Pusaseră pe Gaspar lângă Veronica, el sta și se uită la ea, uitând să mănânce, atât de emoționat o șcicia alui, încât îi venia pe câte un moment lacrimi mari în ochi. Ciprian și Aimée, căsătoriti numai de trei ani, zimbiau privind la el. Jacques și Rosa, cari erau insurați de douèzeci și cinci de ani, erau mai seriôși. Și cu tôte aceste, pe furiș, ei schimbau priviri umede încă de tandreța lor din trecut.

Când me vedeam între ei, credeam că renasc din nou, și că fericirea din casa noastră este un colț de paradis. Ce supă bună mâncarăm în sêra acesta. Mătușica Agata riscă la glume. Ea povestia amorul lui Petre cu o domnișoră din Lyon. Noroc că eram la desert și așa vorbiam toți, nu se mai audia nimic. Scosei după a douè sticle de vin vechiu. Ciocnirăm intru sântetea și norocul lui Gaspar și Veronica: așa se dice pe la noi: noroc este să aibă ce le trebuie, copii mulți și saci de bani. Cântarăm apoi. Gaspar șcicia o mulțime de cântice de pe la ei. În fine rugarăm pe Maria să ne cânte și ea: se sculă deci în picioare, și cu o voce tremurătoare, fină și dulce îi termecă întreaga ta ființă.

Eu me dusei după asta la lerestră. Când Gaspar veni lângă mine, îi disei:

— Nu e nimic nou pe la voi?

— Nu, response. Dar se vorbește despre ploile din urmă; se pretinde că ele ar putè aduce mult reu.

În adevèr, zilele trecute a plouat șesezeci de ore neintrerupt. Garonna crescuse în albia sa; dar noi avem încredere în ea; și până ce nu reversă, noi nu ne putem inchipui că ar fi o vecină rea. Ne făcea atâtea servicii bune! avea apa mare, lină și dulce. Ș-apoi țèrânii nu-și părăsesc cuibul nici chiar atunci când îi amenință ca să le cadă acoperișul pe cap.

— Aș! dișei, bătându-l pe umeri, n'are să se întempe nimic. In fiecare an este așa: apa se umflă ca și când ar fi furișă, și te pomenesci într-o noapte că scade, se liniștește ca un miel blând. O să veți, băiete, că n'are să fie nimic serios. Privește, ce timp frumos

Și arătai cerul cu mâna. Erau șapte ore. Sorele apunea. A! ce albastru eră cerul! părea a fi o mare imensă și profundă de albastru la a cărei frumusețe adaogă și sorele ultimele sale raze, cari se imprășciase pe cer ca și când ar fi de aur... De sus părea a căde peste noi o fericire senină, care acoperia și cerul și pământul... Niciodată nu am vedut să adormă satul într-o liniște mai lină și mai dulce... Turnul bisericei eră trandafiriu... Auțiam anc'o vecină rîdînd, și la colțul de stradă vocea de copii care se perdea in depărtare... Apoi clopotele turnelor cari se intorceau dela câmp... Garona murmură ca mai n'ainte...

Puțin câte puțin cerul se întunecă. Satul adormi... Eră o sēră atăt de incântătoare, și fericirea noastră, recolta bună, fericirea întregii case, logodna Veronichei cu Gaspar imi părea că tōte vin de sus... O binefacere se lăsă peste noi, drept adio a țilei ce trece...

Revenii ēr între ai mei. Fetele vorbiau. Le ascultam cu drag, când d'odată, in mijlocul seminătății câmpiei se auți un strigăt teribil, ca și acela al spaimii de mōrte:

— Garonna! Garonna!

(Va urmă.)

Ioan Rusu.

Voin și mândra.

— Baladă din Crișana. —

Sede Ōna in curtiță
Si meliță posconiță (cănepă),
Trece Voinu pe uliță, —
Ōna strigă din curtiță:
— Ia-me Voin, ia me dragă! —
— Io țeu, fată nu te-oi luă,
C'ai un frate pușcaș mare
Și me tem că m'a 'mpușcare.

In grădină

La stupină,

Ascuns lâng'un mărăcin
Este-un șerpe cu verin,
Din gură verin îi cură,
Din cōdă sânge-i picură, —
Ōna de el bine-a știut,
Din verin că a ținut
Și cu vin amestecat
La frate-s'o că i-a dat.
— Dali frate, frate meu,
Na păharu iest cu vin,
Bé-l ca setea să-ți alini!
— Necum să nu-l béu de vin,
Da l'aș bé și de pelin.

Sede Ōna in curtiță
Și meliță posconiță,
Trece Voinu voinicel,
Ōna țice cătră el:
— Ia-me Voin, ia me dragă!
— Ba fată, țeu, nu te-oi luă,
C'ai un frate pușcaș mare
Și me tem că m'a 'mpușcare!

— Ia-me Voin, ia me dragă,
Că pe el l'am otrăvit,
L'am otrăvit și-a murit.
In grădină
La stupină,
Ascuns lâng'un mărăcin
Este-un șerpe cu verin,
Din gură verin îi cură,
Din cōdă sânge-i picură
Io de el bine-am știut,
Din verin că am ținut
Și cu vin amestecat,
Fratelui meu că i-am dat,
Când pocalul a golit
— Io fată, țeu, nu te-oi luă,
Că decă te-i mânia
Și cu mine-i face așa.

V. Magdu.

Doine populare.

Din Caraș-Severin.

Drunță verde de bujor,
Tōtă lumea are dor,
Și spune că i ușor;
Dar dor ca pe capul meu,
Blăștēm dela Dumnețeu,
Acest dor n'e fost curat,
Când de mine s'a legat.

Ajungă-te mândră ajungă,
Dorul care me alungă,
Ajungă-te dorul meu,
Mândră tot la prânțul teu;
Prânțul să nu-l poți prândi,
Pân' la mine vei gândi,
Ajungă-te mila mea,
Mândră tot la cina ta;
Cina să nu-o poți cină,
Pân' la mine vei plecă.
Când vei luă cu lingura,
Rupă-ți dorul înima,
Când vei luă o imbucătură,
Facă-ți-se pétră 'n gură
Și să-ți dee 'n gând de mine,
Să gândești c'am trăit bine.

Draga mea de Ilenuță,
Fă-ți brațele grădinuță,
Și guriță lubiniță,
Să-mi tai câte o faliōră
Și s'o pun la înmioră.

Firea-i lume-a focului,
Cum sūnt eu al dorului!
Lenuță pēr galbinior,
După ține stau să mor,
Lenuță vorbele tale
Mi-i scurtă țilele mele,
Mândruliță voia ta,
Mi-i scurtă viața mea.

Cine 'n dragoste nu crede,
Nu mai calce ərbă verde;
Cel ce n'are mândră 'n sat,
E de dus la spențurat.

Constantin Voda.

Nume familiare românești.

Până la 1 iunie 1876 eram jude de tribunalul regesc în Oravița în comitatul Caras. Cu felurite ocațiuni am cetit și audt nume familiare românești, foarte frumoase, și adeseori am admirat fisionomia plăcută și statura frumoasă a soiiului românesc din pregiurul Oraviței, — care după cuprinderea mea îmi reprezentă o poporațiune de ginte latină.

Din aceste motive m'am hotărit ca să adun și numele familiare din pregiur, și le-am adunat mai înainte de a fi strămutat la Timișoara.

Cugetam mai înainte, ca să o fac acesta, din conștiințele preotești ale parochienilor, — ca dădă din izvoarele cele mai sigure, — dar vădend, că nu eră de așteptat un sprigin cu rezultat dorit, — m'am folosit de registrele cărților funduare ale comunelor ce se țin de cercul regesc al Oraviței.

Registrele aceste arată numele familiare din comune, — dar nu sânt complete, — pentru că în ele sânt introduse numai numele familielor, cari au atare proprietate nemiscătoare, și nu și a altor săraci, — cari ici cole pot fi mulți și dădă ca nume familiare de interes istoric.

Numele familiare sânt caracteristica națională a unui popor.

Acele de regulă arată naționalitatea lui; adeseori arată vechitătatea de mii de ani, — rudenia cu numele familielor din Italia, Spania și Franca, precum cu familiile din țările românești; afară de acesta, foarte multe sânt un tesar limbistic după formele și suficele lor.

În urmare avem interes istoric, geografic și limbistic de a aduna numele familiare și a le publică în «Familia», — dar a le culege seu din conștiințele preotești, după protopopiate seu din registrele de cărți funduare, după cercuri regești, — ca totdeauna să se vedă că numele familiare a unei grupe din popor, a unui ținut, — căci atunci se pot studiă, cu atare rezultat.

De și eu operatul aci alăturat îl făcusem încă în 1875—1876, nu l'am publicat, pentru că am vrut ca să mai culeg și din alte cercuri; — dl Coriolan Bredicean avu bunătate de a-mi trimite numele familiare din cercurile de cartea funduară a Lugoșului și Caransebeșului, eră fratele meu Gligorie, din al Lipovei; inse pentru un studiu istoric, geografic și limbistic ar fi de lipsă, ca să avem numele familiare, adunate din toate părțile, — și pentru acesta, încep acuma, ca să dau îndemn la lucru și altora cari voiesc să fie lucrători naționali pentru interesele indicate.

În decursul seculilor, multe nume familiare s'au stins, — pentru că s'au stins familiile; și multume familiare au perit prin influința usului străin în biserici deosebi sub hierarchia sârbescă, când numele familiar vechiu și național s'a delăturat și fiul lui Iuon, s'a numit Ionescu ori Ioanovici, cum p.e. din familia Zeicu a ramas Popovici — în Oravița.

Nu e aci locul ca să fac analogiile, dar ca de es. voi aduce câteva sufice seu terminațiuni de nume.

Terminațiunea *oni* se află ia multime de nume familiare italiene, — mai arareori în *one*, — la noi preponderază *one*, și arareori e *oni*.

Cioc 44 fam. Ciocone 2 fam. în Broșteni, Cioni 1 fam. în Rachitova, Ghicone 2 fam. în Chernecea; Goione 19 fam. în Broșteni. — Gaita 17 fam. în Aga-

diciu, 5 în Goriua, Gaitone 5 fam. în Broșteni, 1 fam. în Ciorda, Micșone 2 fam. în Rachitova.

Mandru 17 fam. Mandrone 5 fam. în Răcășdia, Mandrone 25 fam. în Ciclova-română; Mateșone 1 fam. în Calina. Pecione 1 fam. Popone 1 fam. în Căcova; 6 fam. Serbu, 12 fam. Sêrbone în Iladia, Sêrbone 9 fam. în Căcova; Terbeș 23 fam. în Comoriște, Terbeșone 3 fam. în Căcova, — Trailone 1 fam. în Chernecea. Petriconi 18 fam. în Mercina.

Multe nume familiare italiene se slêrșesc în *illa* și *illo*; la noi în *ila*, pl. Brăila 3 fam. în Macoviște, 1 în Potoc, 7 în Răcășdia, 6 în Slatina, 2 în Socolaș; Chirica 27 în Slatina, — Drajila 1 în Mercina, Dragila 2, Drajila 2 în Chernecea, 1 în Agadișiu, 1 în Grovaș, 10 în Potoc; — Frățilă 13 fam. în Mercina, 2 în Oravița-montană, 1 în Bogodint, 2 în Goruja. Mărilă 3 fam. în Mircovaș, 6 în Moldova-nouă, 1 în Răcășdia, 5 în Socolar, 12 în Goruia, 3 în Jertof, 2 în Jam, 4 în Bogodint, 8 în Broșteni, 3 în Ciorda, 10 în Cinchicu, 19 în Gêrlishte, 7 în Ciudanoveș; Meila 3 în Ciudanoveș, 1 în Jam; Pastilă 6 fam. în Oravița-montană, 8 fam. în Oravița-română, 13 fam. în Ciclova-montană, Popășilă 8 fam. în Rachitova, 1 în Forotic, Samaila 3 fam. în Ciudanoveș, 1 în Forotic, 7 în Căcova; Schilla 5 fam. în Ciclova-română, — Stănilă 14 fam. în Iladia; Trăila 3 fam. în Ciudanoveș, 1 în Oravița-montană, 3 în Agadișiu, 2 în Calina, 1 fam. în Doznecea etc.

Prevaritura 31 fam. în Berlishte, — Supercian 11 fam. în Sasca-montană, — și altele de un tip estrordinar latin și italian.

Aceste nume sânt documinte, ca atâtea inscripțiuni pe tabule de marmure, ca atâtea autori clasici romani. Aceste, adunate, și scrutate, fac un tesaur istoric și limbistic.

Cu tôte sântem încă în stadiul de culegeri, — să culegem de tôte, ca la timpul seu să se potă face studiele de lipsă.*

Acum urmază dară numele familiare — în nr. viitor.

Dr. At. M. Marienescu.

Bonbone.

La tribunalul corecțional. Președintele, adresându-se cătră prevenit:

— Ș-acești bani, pe cari i-ai furat și cari erau fructul mai multor ani de muncă onestă, tu i-ai cheltuit într'un chip nebunesc!

— Păi, să vedeți, dle președinte! Nu puteam să-i mai țin de loc, căci ei apêsau prê greu asupra conștiinței mele! — raspunde prevenitul c'un aer compătimitor.

*

Lucsul.

Franklin a ăis vorbind despre lucș:

«Cineva se ruinază mai cu sêmă pentru ochii altora.»

*

— Ce palidă e luna!

— Fireșce, decă stă tótă nôptea afară.

* Dl Teodor Burada, cercetând pe Români din Macedonia, a avut idea bună, ca să faci conștiințele tuturor școlărilor din școlile române din Macedonia și astfel a adunat multime de nume familiare și le-a adaus studiului seu de mare interes pentru de a cunoșce starea școlilor și cultura fraților de dincolo. — Studiul seu l'a publicat în foietoncle «Românului», începund din 16 sept. 1890. În acest mod vom avê ocașione, ca să putem face și asemênări între numele familiare de aci și de dincolo de Balcani. Ar fi de dorit, ca acesta să o facă și literați din România, dar mai într'un jurnal anumit, ca să nu se împartă materialul și să se facă greutate pentru scruator.

M.

Andalusiana.

— Vezi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Andalusia încă din timpurile vechi e vestită de femeile sale frumoase în totă Europa. Un soi de popor robust și vânos șede în această provincie a Spaniei. Sângele maurez se reflectează pe toate fisionomiile de acolo.

Ilustrațiunea din nr. acesta înfățișează un model de frumusețe al andalusienelor, o fată cu niște ochi ce mănâncă foc, a cărei măramă de dantele aruncată alene pe cap, ridică și mai mult nuri naturali.

Copila stând în ferestă dăruie tocmai așteptă sunetul mandolinei, care la sfințitul sôrelui începe să cânte acolo, de dragoste și de dor.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Nunta la Români. Sub acest titlu a apărut la București, în edițiunea Academiei Române, un studiu istorico-etnografic comparativ, de dl S. Fl. Marian, membru al Academiei Române. Volumul mare, de 849 pagini, este unul din cele mai importante studii etnografice, din câte au apărut în literatura noastră. Autorul, pră bine cunoscut pe terenul poeziei populare, a usat în lucrarea această de profunde sa cunoșcări a literaturii populare nescrise; astfel ș-a dezvoltat subiectul din toate părțile. Lucrarea se împarte în următoarele părți: Înainte de nuntă, Nunta și ospetul, După nuntă. La sfârșit se alătură și descrierea unor datini ocazionale. Academia Română din București a acordat acestei lucrări o incurajare de 2000 fr. și totodată a tipărit-o pe spesele sale. Această credem, dă destulă importanță noiei lucrări a dlui S. Fl. Marian. Din ea reproducem și noi un capitol în fruntea acestui număr; tot odată tragem asupra-i luarea aminte a omenilor noștri iubitori de carte românească și în special a casinilor cari trebuie să aibă în biblioteca lor asemenea cărți. Prețul 10 lei.

Segetorea. Acesta e titlul unei idile în versuri, de dl George Niculiță, publicată la Iași. Scopul autorului a fost să descrie obiceiul poporului din segetore și a fost de părerea d'a puté reproduce cât mai fidel acest obicei prin o convorbire între cei adunați, care, deșteptând în sufletul discipulelor tărările cele mai nevinovate, aduce în discuție diferite întâmplări și superstiții din localitate, ce desfășură și prată într'un mod original obiceiurile și credințele poporului de țară, țintind tot odată la ideea că punându-se astfel în lumină viața sa sufletescă și morală, mulți din acei cari, cunoscându-l numai în trecet și judecându-l numai după înfățișarea țeranului nevoș și umilit ce rățăceșce prin téguri, se vor interesa a-l cunoșce mai de aprôpe, la obârșia lui, acolo unde aceste datini și limba strămoșescă, au găsit refugiu și adăpostire, când au fost desprețuite în societate și atunci vor recunoșce că: pe unde n'a pëtuns încă străinul, care caută a-i strică nu numai limba, dar și caracterul seu național, pe unde n'a ajuns încă a se incuibă corupția și sărăcia, sentimentele lui naturale sânt ospitalitatea, sinceritatea și voinicia și că viața lui sufletescă este un rai, o fantăsie, în care se desfătează și răsfață atâtea frumusețe selbatice și răpitore, atâtea cugetări și simțiri de iubire, de eroism și moralitate, atâtea datini frumoșe și credințe nevinovate, odóre moștenite dela străbuni, care păstrate de el, prin atâtea vécuri de luptă cu vrăjmașii, astăzi constituie comóra némului românesc. Prețul 2 lei.

Bogați și Săraoi, de C. C. Arion, a apărut la București, în edițiunea librăriei I. Haimann, care după Socec editază cele mai multe cărți românești.

Titlul acestei broșuri a fost totodată și titlul conferinței ce autorul a ținut la Ateneul Român din București și care se publică acuma. În ea conferențiarul descrie cu colorii vii starea socială a săracilor și bogaților; ne prezintă un tablou al ranelor secolului și atrage luarea-aminte a omenilor cugetători. Tote aceste le face într'o limbă neôșe românească, ușor și limpede. Prețul 1 leu.

O revistă nouă. Cunoscuta revistă iașană, «Contemporanul», sub direcțiunea dlor I. Nădejde și V. G. Mortzun, va încetă în curând de a mai apăre, spre a face loc unei reviste literare-scientifice, sub direcțiunea eminentului critic Ion Gherea, revistă care va cuprinde pe lună 16 côle în 8 și la care vor colaboră toate penele distinse din România.

Diaristio. *Gazeta Poporului* din Timișóra ș-a schimbat redactorul; cel de pân' acuma, dl Nicolae Coșariu, s'a retras; în viitor va apăre sub redacțiunea dlui George Ardelean. — *Telegraful Român* din București, care încetase, la anul nou a reapărut tot sub direcțiunea dlui I. G. Bibicescu.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul din Iași. După cum se șcie, teatrul românesc din Iași a ars înainte cu doi ani. De atunci represintațiile s'au ținut în sala Pastia, nu pră potrivită pentru asemenea scopuri. Acum aflăm, că la stăruința omenilor de frunte din acele părți, ministrul instrucțiunii publice a decis să construeze un teatru nou. Clădirea acestuia se va și începe în primăvera viitoare.

Tinerimea română din Ciovoa-montană a arangiat duminecă, la 11 ianuarie n. în localitățile »Bereriei« din Ciovoa-mont. un concert împreunat cu teatru, cu acest program: Cor și Cavatina din »Lucia« pentru cor bărb. Coróna Moldovei, cor bărb. Un vis, duet cântat de M. Jumanca și M. Nica. Movila lui Burcel, poezie de V. Alecsândri, declamată de coristul I. Muntean. Imnul lui Stefan cel mare, cor bărb. Doină populară, esecută pe flaută de Mihai Jumanca și acompaniată de orchestru. Lume lume, cântec popular pentru cor bărb. Apoi s'a represintat piesa »Rămășagul«, vodevil într'un act de V. Alecsândri. În fine urmă, dansul.

Noul teatru din București. Comitetul noului teatru se compune din dnii general Florescu președinte; I. Marghiloman, vicepreședinte; P. Grădișten, C. G. Vernescu, C. Stoenescu, I. Oteteșanu, G. Em. Lahovari, Blanc și Herdan membri. S'a subscris deja 400,000 lei. Fiecare acțiune, scrie »Românul«, are valóre de 200 lei.

Serată declamatorico-musicală împreunată cu danț s'a arangiat de corpul didactic românesc din Săcele, în 30 decembre st. v. a. c., în sala otelului »Sóre« din Satulung, în folosul bibliotecii tractului. Programa: 1, a) Colindă, de G. Dima, esecută de corul invetătoreșc. b) Coróna cufundată, de H. Böniche, esec. de corul inv. 2, Șoldan vitelul de V. Alecsândri. 3, a) Uite mamă colo 'n sat, de G. Dima. b) Serenadă, esec. de corul invet. 4, Solo. 5, Pe pământul Turcului, declamațiune. 6, Sânt soldat, de G. Dima, esec. de corul inv. După producțiune urmă danț.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Alegeri pentru congresul din Sibiu. În diecesa Caransebeș s'au mai ales din cler la Vêrșet Ioan Popovici, dintre mireni: în cercul Satul-nou Coriolan

Bredicean, la Rozovici Iulia Novac, la Alibunar Simeon Moldovan, la Buzias G. Ioanovici, la Sasca George Serb, la Ohaba-Bistra Ioan Popovici, la Teregova Patriciu Dragalina, la Domaşna Ilie Curescu, la Vêrşet Const. Ioanovici; dnii Constantin Radulescu, Coriolan Bredicean și dr. Emil Babeş sunt aleși în două locuri. — *In diecesa Arad* s'a mai ales deputat din cler în cercul Timișoara administratorul protop. Petru Anca.

Arhidieceasa Blaș. Pân' acuma fondurile, fundațiunile și depozitele concredute capitulului mitropolitan se administrau de câte un canonic. Spre a se introduce uniformitate în administrarea averilor, capitulul a înființat o »Cassă centrală.« Statutele acesteia s'a aprobat și de In. Pr. Ssa mitropolitul; ăr la 1 ianuarie an. c., după cum cetim în »Unirea«, administrațiunea cea nouă ș-a început activitatea. Personalul cassei s'a compus astfel: președinte canonicul Vestemian, cassar canonicul I. M. Moldovan, controlor canonicul Iosif Hossu, comptabil teologul absolvent Aurel C. Domaș, revisori canonicii dr. Ioan Raț și Gavril Gop. Este de dorit ca exemplul acesta să se imiteze și 'n diecesa Orăzii-mari.

Dieceasa Gherlel. În capitul s'au făcut următoarele înaintări și numiri: canonicul lector Stefan Bilț a fost înaintat la stalul de preposit, canonicul custode Dimitrie Coroian la cel de canonic lector, canonicul școlar Vasiliu Pop la stalul de canonic custode și canonicul cancelar Eusebiu Cârțice la stalul de canonic școlar. În stalul vacant de canonic cancelar s'a numit protopopul și archidiaconul onorar Alesandru Erdős preot în Racșa; ăr canonic prebendat s'a numit Ioan Papiu, preot în penitenciarul gherlan, protopop on. și asesor consistorial.

Reuniunea învățătorilor români din Marămu-reș a ținut adunarea sa generală anul trecut în comuna Seliște-de-sus, sub presidiul vicarului Titu Bud. S'a constatat, că Reuniunea are 245 fl. 53 cr. depuși în banca din Sigeth. Apoi s'a judecat premiile anunțate din anul 1889. Lucrările intrate s'au dat unei comisii ca să le studieze. Premiul oferit celui învățător, care va produce rezultatul cel mai bun cu elevii începători, s'a dat învățătorilor Augustin Sabo din Năneșci și Augustin Sabo din Sat-Șugatag. Premiul destinat celui învățător, care a oltuit mai mulți pomi în grădinile poporenilor, s'a dat învățătorului Dimitrie Ghirasim din Berbeșci. Pentru anul viitor s'au anunțat ărăș trei premii. S'a decis să se înființeze reuniuni filiale. Viitorea adunare se va ținé în Apșa-de-mijloc, în ultima joi a lui maiu.

CE ENOU?

Hymen. Dl Nicolae Marian, jude la trib. reg. în Szabadka, ș-a incredințat de soție pe dșora Annica Nikolics de Serbograd, fiica dlui Ladislau Nikolics de Serbograd, consiliar de secțiune în ministeriul reg. ung. pe lângă persóna Maj. Sale, și proprietar mare în Bacica. — *Dl dr. Alesandru Mangiuca*, candidat de avocat în Oravița, s'a logodit acolo cu dra Ana Szerényi. — *Dșora Aurora Mărginean*, fiica dlui Ignatie Mărginean, căpitan c. și r. în Arad, la 10 ianuarie s'a cununat în biserica rom. cat. de acolo cu dl Balázs de Iványi-Monli.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Diciosâmărtin* a ținut adunarea sa organizătoare la 26 decembre n., cu care ocaziune dl V. B. Muntenescu a rostit un discurs, prin care a dezvoltat scopul și misiunea Asociațiunii. Comitetul despărțământului s'a constituit așa: president V. Zehan, membri I. P. Macavei, N. Todoran, Simeon Căluț, Vas. Moldovan,

Daniil de Tamaș și Petru Nireștean. Dl Tamaș nepri-mind, s'a ales în locuri 7. Circa. Apoi secretar s'a ales Macavei, cassar Cires, controlor Căluț. Viitorea adunare se va ținé la Cetatea-de-baltă. — *Despărțământul Brașov* a ținut adunarea sa generală duminică la 11 ian. n. în comuna Turcheș (Săcele) sub presidiul protopresbiterului Ioan Petricu. S'a decis ca în fiecare comună a despărțământului să se înființeze câte o bibliotecă populară. Inceputul s'a făcut îndată în comuna Turcheș. Pentru Asociațiune s'a încassat 156 fl. 50 cr. Dl profesor Arteni Vlaiu a cetit o lucrare a sa, despre industria casnică la românii din Săcele. Viitorea adunare se va ținé în comuna Dêrstele Bousorului. Inteligența din Turcheș, în frunte cu parocul N. Soiu și cu învățătorul An. Barsean a arangiat din incidentul acesta o espozitie de manufacturi de ale săcelencelor.

Liga pentru unitatea culturală a românilor ș-a publicat statutele. Articolul prim enunciază, că cu incepere dela 24 ianuarie 1891 se înființeză în București o ligă pentru unitatea culturală a Românilor. Art. 2 spune că scopul acestei instituțiuni este a cultivă consciența solidarității în întreg nêmul românesc și a întreținé o mișcare, care să legitimeze misiunea culturală a Românilor în Orient. Art. 3. — Mijlôcele principale pentru ajungerea scopului sânt: a, înființarea de săli de lectură și biblioteci; b, tipărirea de cărți în edițiuni populare; c, spriginirea publicațiunilor, care ar lucră în scopul ligei; d, conferențe și intruniri publice; e, Serbătorirea datelor mari din viața trecută a naționalității române; f, organizarea de congrese anuale ale membrilor ligei; g, formarea unui fond de ajutore prin cotisațiuni, subscrieri de bunăvoe, donațiuni etc.

Galățonii pentru cultura română. Cetim în »Românul«, că la Galați, s'a ținut o intrunire la otelul Național cu scopul de a se întemeia și acolo o ligă pentru cultura tuturor românilor și în special a celor afară din regat. S'a ales un comitet provisor, compus din dnii: C. Șerbescul, licențiat în drept, avocat, Gh. Mihailescu, profesor, fost deputat. Gh. Robescu, avocat, deputat. Al. Radu, profesor. V. Arion, profesor. I. Moșoi, licențiat în drept, avocat. V. H. Frigator, comerciant.

Ajunul anului nou s'a serbat și acuma în mai multe locuri. Astfel în Oradea-mare tinerimea română l'a serbat prin o convenire colegială. La Biserica-albă a arangiat o serbătoare Societatea română de cânt. La Brașov Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vèduvelor sărace din Brașov și Săcele a dat o petrecere cu dans. La Sibiiu inteligența română și cu asta ocaziune a făcut o frumoasă petrecere cu dans.

O nouă bancă românesoă. Dnii Nicolae Avram, Alesandru Anca, Alexa Stupariu și Vasilie Mihalca, împreună cu alți mai mulți fruntași înființeză în comuna Monoștorul Copalnicului, — cercul Lăpușului, comitatul Solnoc-Dobâca — pe timp de 30 de ani, un institut de credit și păstrare cu numele »Rêurêna« și au până acuma 274 membri cu 601 acțiuni de câte 70 fl. cu scop de a stêrni economisirea între plugarii români. Banca primeșce depuneri și acôrdă împrumuturi, cumpêră și vinde imobili.

Avansamentul de Crăciun în armata oomună. Dintre voluntarii români s'au înaintat următorii: La infanterie: Alesandru Nistor reg. 66; Ernest Tarangul reg. 20; Paul Dragodan reg. 46; Iosif Oncioi reg. 31; Dumitru Munthiu reg. 31; Vasilie Stefan reg. 41; Octavian Pop reg. 31; Grigorie Filimon reg. 50; Nicolae Mănoi reg. 31; Sever Selagian reg. 43; Iosif Pilat reg. 34; Stefan Bezșilla reg. 38; Ioan Pădure reg. 2; Nicolau Pop reg. 31; Eugen Ansion reg. 80;

George Petrovici reg. 2; Vespasian Tarabucă reg. 41; Romul Vernicea reg. 43; Alexandru Raț reg. 31; Iosif Vavru reg. 73; Ioan Lupu reg. 62; Emeric Antal reg. 60; Clemente Barbu reg. 73; Vasili Băndu reg. 63; Octavian Putici reg. 33 și Mihail Bodiu reg. 93. La vânători: Ioan Vătășan bat. 23. La cavalerie: Alexandru Karsai reg. 12; Ștefan baron Vasilco reg. 9 și Otto cavalier de Flondor reg. 9. La artilerie: Emil Bistrișan d. de bat. 4; Ambrosiu Comoroșan reg. 11 și Ioan Ianoș d. de bat. 5.

Neorolôgo. L. V. Vaida, fruntaș român în Cluș, bine cunoscut și stimat de toate cercurile române, a încetat din viață în duminica trecută. — *Alexandru Cormoș Alesandrescu*, proprietar în Mureș-St.-Ana, a încetat din viață la 6 ianuarie, în etate de 50 ani. — *Ved. Ana Vlad* n. Crețariu a reposat în Reghinulmaghiar, la 24 decembrie n. în etate de 55 ani. — *Romul Eugen de Crainic*, fiul protopresbiterului Romul de Crainic din Dobra, a reposat acolo la 12 ian. în etate de 19 ani.

CARNEVAL.

Platul carnavalului. *La Lipova* în 7/19 ianuarie petrecerea de dans a junimei române studioase. — *La Sibiu* în 21 ianuarie n. balul Reuniunii femeilor române din Sibiu. — *În Oradea-mare* la 22 ianuarie n. petrecerea cu dans arangiată de tinerețea română dela Academia de drepturi.

Bal la palat în București. În 1 ianuarie s'a dat la palat primul bal. Lume foarte multă, animațiune și toalete foarte frumoase. MM. LL. regele și regina, precum și A. S. principele Ferdinand nu s'au retras decât după ora unu. Cotilionul s'a continuat până după orele patru.

Bal la Lipova. Junimea română din Lipova va organiza un bal în 7/19 ianuarie o petrecere de dans, în sala otelului »Archiducele Iosif.« Venitul este destinat pentru ajutorarea elevilor săraci dela școlile române de acolo. Președintele comitetului arangiator e stud. med. At. Brădean. Ofertele marinimose sunt a se trimite la dâna Elena V. Hamsea în Lipova. Damele sunt rugate a se prezenta în toaletă de promenadă.

Salon la București. Luni sêra, 31 decembrie 1890, trumos și vesel revelion la dna și dl Stolojan. Petrecerea s'a început cu o reprezentațiune teatrală, »Botezul Păpușei«, gingaș jucată de domnișorele Stolojan și Missir și de cavalerii Missir și Stolojan. Succesul teoriei a fost atât de colosal și aplausele publicului din parter (spectatorii cei mai bătrâni aveau 8 ani) atât de frenetice, încât actorii au trebuit să dea imediat o a doua reprezentațiune, cu un succes fără îndoielă din ce în ce mai crescând. În urmă, publicul din parter și actorii din culise fraternisând, s'a început danțul. »Galeria« unde se aflau »bătrânii« și »bătrânele« i-au imitat mai târziu, până aproape de ziua. Pom cu daruri, supeu și amabilitatea neobosită a stapanilor de casă au încântat pe toți invitații dnei și dlui Stolojan, scrie »Românul.«

OGLINDA LUMEI.

Exregina Natalia a Serbiei, și-a pus în cap să lovêseă și să desconsidere pe toate căile pe socialul seu. Unii dic că această decisiune ar fi luată după îndemnul celor dela Petersburg. Pôte să fie ceva așa până la un punct, dar nu puțin contribuie și amorul seu propriu atins, orgoliul seu rănit. O femeie când este lovită în sentimentele ei, devine mai rea decât pan-

tera rănită. Princesa Natalia, fosta regină a Serbiei, a încercat să răspundă la purtarea bărbatului seu prin memorandumul publicat zilele trecute. Se vede înse că acel memorandum n'a produs nici un efect, căci s'a hotărât acum să publice o broșură în care să in-se-reze toate actele pe care le posedă relativ la afacerea sa. Un corespondent al »Gazetei de Moscva« spune că, după informațiunile pozitive ce are dela niște persoane din giurul princesei Natalia, fosta regină a Serbiei va publica în curând o broșură foarte importantă. Broșura va cuprinde vr'o 50 pagine în 8, și va fi adresată tuturor suveranilor și tuturor parlamentelor străine. Ea va conține scrisori și depeși ale regelui Milan, ale regenței și ale miniștrilor sêrbi.

Club de femei la Paris. Lumea militantă pentru »drepturile femeilor«, se ocupă de present pentru crearea la Paris a unui mare club internațional numai pe sêma femeilor. În America și în Englitera d. e. în Londra, există deja astfel de instituțiuni, parte exclusiv numai pentru femei, parte micste, și în cari se primesc pe un picior de egalitate femeile și bărbatii. În Paris, clubul, pe care un grup de dame voiește a-l înființa, va fi numai pentru femei. El va fi internațional, adecă străinele vor află acolo asil, sub aceleași condițiuni ca și parisenele. De altminterlea societatea pentru acest club va fi alêsă și se anunță deja de pe acum, că grupul fundator va fi cu mare precauțiune la admiterea în club a membrilor internaționale. Întru cât privește organizația materială a clubului, ea va fi ca în toate instituțiunile similare, rezervată bărbatilor. Membrele clubului vor puté mânca la club, vor puté să-și dea aici întêlniri, vor puté lucra, ceti, aici vor află și trăsuri și altele. Societatea va ține conferențe, ședințe musicale, serbări etc. Acest club va fi instalat în locul cel mai frecventabil al Parisului, în cartierul Madeleine.

Amorul unei turcoice. Êtă un amor care este cu atât mai interesant, cu cât e vorba de o turcoică și cu cât nu se știe cum se va sfêrși acest roman. Aprôpe de frontiera Serbiei este un oraș macedonean anume Oracovatz, a cărui cel mai bogat locuitor este Fazly bey. Beyul avea o fată frumoasă, pe care ori care flăcău din sat ar fi luat-o bucuros de soție. Dar fata se inamoră, după cum se întêmplă foarte des, de un băiat sărac, și refusă a se mărită după flăcăii bogați cari o cereau. Fericitul de care fata se inamoră se numește Cracoli Steico. Într'o zi el se pomeni că beyul îl chiamă la dânsul și-i dice: Băiete, fiind că vêd că nu e încotro, trebuie să iei fata. Vei trece înse mai înainte la mehomedanism, sêu te omor altfel ca pe un câne, decât îți bați joc numai de fata mea. Cracoli ceru timp să se gândescă. Pe când înse sosi timpul să dea respuns turcului, el dispărû din sat. Nu se duse înse singur, ci avû atâta minte ca să ducă și pe frumoșa turcoică cu dânsul. După câteva zile înse ei turé prinși într'un sat sêrb, unde tocmai eră să se cunune, după ce fata înse mai nainte să trecă la creștinism. Autoritățile turcești au cerut estradarea, și fiind că fata eră minoră, sêrbii au dat-o. Se dice că ajungând la casa părintescă, tatăl ei ar fi otrăvit-o. Șcirea acesta nu s'a continuat înse; ceea ce se știe e, că un deputat din Scupcina sêrbă a inter-pelat guvernul asupra estradarei fetei, și astfel a ajuns romanul cu frumoșa Fatimă la cunoșcința lumii apu-sene.

Asilul sórelor. Sunt tot felul de asile, asile pentru femei bătrâne, pentru sărace, copii orfanî și așa mai departe. Numai asil pentru sócre nu a fost până acum. De aci încolo vom avé și de astea. Ideia înființării unui astfel de asil a avut-o o sócră, care de sigur că a fost foarte mult necăjită și supêrată de nora-sa. Asilul ar fi să se înființeze pe acțiuni. Capi-

talul ar trebui depus de sócre. Fiecare să dea 400 lei pe an, aşă că asociindu-se trei sute, cu capitalul adunat s'ar pute realizá o bună afacere. In asil ar intrá acele dintre sócre, cari nu mai pot să trăescă intr'o casă cu nurorii séu cu ginerii lor. Ar fi curios să se védă şi un astfel de asil. Óre care dintre atâtea sócre ar pute să ia direcţiunea şi s'o ducă o săptămână măcar, fără ca să aibă indată să liniştescă pe sócrele cari sigur s'ar certá între ele, decă nu mai au gineri ori nurori.

FELURIMI.

O procesiune de fete. Fetele din ţinutul Haute-Vienne (Francia) cari doresc să se mărite, merg in anumite zile in procesiuni la Saint Junien-les Combes, unde rógă pe »Sfântul Eutropius« să le dea un bun bărbat. In apropierea bisericii de acolo se află o cruce. Aici vin fetele in şiruri lungi şi înainte de plecare fiecare fată légă de acea cruce legătórea de ciorapi (jaretiera) dela piciorul stâng. Pe această cruce sânt legate atâtea jaretiere, încât abia se mai póte zări un loc liber.

Cât se oiteşce in Japonia? După o statistică comunicată pe ambasada japoneză dela Londra, aflăm că in anul 1889 s'a publicat in Japonia 3314 cărţi şi in 1890, 2593. Tot in acest din urmă an erau in ţerá 21 de biblioteci publice, la cari veniau 110,000 cetitori.

Producerea şi consumarea hârtiei. Sânt in lume 3985 de fabrici de hârtie şi se produc 980 milioane de kgrame. Din acestea pe jumătate se întrebuinţeză pentru felurite tipărituri şi la 300 de milioane pentru diare. Cu şeci ani in urmă se întrebuinţau numai 200 de milioane de kgrame pentru diare. In Statele Unite sânt 900 de fabrice; in Englitera 800; in Francia 300. Un englez întrebuinţeză in mijlociu 11 şi jumătate livre de hârtie pe an; un American 10 $\frac{1}{4}$ livre; un Neamţ opt livre; un Frances 7 şi jumătate; un Spaniol 1 şi jumătate, 1 Rus 1 livră, un Mexican 2. Dar un Român?

Invitare la abonament.

Cu nr. acesta incepându-se anul 1891, rugăm pe toţi aceia cari vreu să ne dea spriginul şi 'n anul 1892 să binevoescă a-şi innoi abonamentele de timpuriu.

Familia are destui abonaţi pentru asigurarea esistenţei sale; ceea ce inse ne incurcă este, că mulţi nu pot să se reguleze. Deci fiind că noi n'avem alte fonduri de ajutore, decât abonamentele: ne rugăm de toţi cei ce vreu să aibă fôia noastră, să ráfuescă abonamentul înainte, cum se plătesce şi la foile străine. Atunci nunumai vom scăpá de greutate, dar totodată vom fi in stare să introducem şi imbunătăţiri.

Spriginiţi, afară de cei peste 50 de colaboratori de pân' acuma, încă şi de alţii noi, vom stărui să fim şi 'n al doile pátrar de secol un organ al familiilor române mai culte.

Favoruri pentru abonaţi. Abonaţii noştri îşi pot comandá la noi urmátóarele scrieri de Iosif Vulcan, cu preturi fórte reduse: »Ranele Naţiunii«, roman in 3 tomuri, in loc de 3 fl., cu 1 fl.; »Novele«, tomul III, in loc de 1 fl. cu 50 cr.; »Mirésa pentru mirésă«, comedie in 3 acte, in loc de 1 fl., cu 25 cr.; »Lira mea« poesii noue, ediţiune poporală, in loc de 1 fl., cu 60 cr.; »Dela sate« novele şi schiţe, in loc de

70 cr. cu 40 cr.; »De unde nu este rentórcere«, roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, in loc de 1 fl. cu 25 cr. Tóte aceste scrieri, 8 tomuri, comandate deodată, costă 2 fl.

Asemene se ofere şi portretul dlui Ioan Brătian in loc de 1 fl., cu 25 cr.; portretul reginei României in costum naţional, in ediţiune de luc 25 cr., in ediţiune poporală 10 cr.

Ca dar pentru dame recomandăm »Lira mea«, poesii noue de Iosif Vulcan, un volum, 15 côle, ediţiune de luc 3 fl.

Din scrierile: Slavul Amourului, Poesii, Panteonul Român, Tanda-Manda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

Redacţiunea »Familiei.«

PROBLEMĂ.

De Cornelia Pop.

Y ajunge, cu o sumă de bani in posunariu, la un pod; trecând podul, se duplică acea sumă. Voind a trece inapoi, trebuie să plătescă 1 fl. şi i mai rămâne un rest órecare. Acum trece a doua óră podul şi ér se duplică restul; trecând a doua óră inapoi, ér plătesce 1 fl. şi ér i rămâne un rest. Acum trece a treia óră podul, când érá i se duplică restul. Venind a treia óră inapoi érá plătesce 1 fl. şi nu mai rămâne nimica. Se intrébă că ce sumă a avut Y.

Terminul de deslegare e 15 februarie. Ca totdeuna şi de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea logogrifului din nr. 49:

Andrei
Naturalist
Dafin
Radu-Negru
Efrem
In
Mai
Ud
Roma
Emilian
Sara
Iosif
Amar
Nero

Literele iniţiale, cetite de sus in jos, dau numele: »Andrei Muresian«, — cele finale, cetite de jos in sus: »Orfana din munti.«

Deslegare bună primirăm dela dómnele şi domnişórele: Amalia Popescu, Iosefina Crişan, Mariţi Simţion, Maria Petrovici n. Roman, Lucreţia Cutera, Mărióra Petruţ, Aurelia Gogonea, Iulia Rusu, Eufrosina Popovici şi dela dnii I. M. Ritişorean, Emilian Micu.

Premiul l'a dobândit dşóra Mărióra Petruţ in Şepreuş.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin.	Botezului Domnului	Ev. dela Mateiu c. 3.	res. ap.
Duminecă	6 (+) Bot. Dnu	18 Prisca	7 47 4 31
Luni	7 + S. Ioan Botez.	19 Canut	7 46 4 32
Mardi	8 Preacuv. Georgie	20 Fab şi Seb.	7 46 4 32
Mercuri	9 Mart. Poliectu	21 Agnes	7 45 4 33
Joi	10 Parintele Grigorie	22 Vicentia	7 45 4 35
Vineri	11 Cuv. Teodosie	23 Logod. Mariei	7 43 4 37
Sâmbătă	12 Martira Tatiana	24 Timoteu	7 42 4 39

Proprietar, redactor respundător şi editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.